

La pau s'obre camí a Euskadi

El portaven de Batasuna, Arnaldo Otegi, en l'acte d'Anoeta, el 14 de novembre de 2004. La proposta plantejada allà obria les portes a un possible camí cap al diàleg.

Els mesos de contactes discrets i també secrets entre l'esquerra abertzale, el partit socialista i el PNB han canviat l'ambient polític a Euskadi si el comparem amb el que es respirava fa només un any enrere.

Excepte el Partit Popular, contrari a un procés de pau que identifica amb una victòria d'ETA i amb una rendició de Zapatero, la resta de formacions reconeixen que un nou temps està a punt de néixer.

Quan s'abandona, per uns instants, la prudència a la qual ens tenen acostumats, i ara que responsables polítics tan diferents coincideixen en el diagnòstic, sembla que el que hi ha entre mans es mou en la bona direcció. El més entusiasta en públic és el líder dels socialistes bascos, Patxi López, qui ja ha arribat a assegurar que "estem a les portes d'un nou temps a Euskadi, i no parlo per parlar". Inigo Urkullu, del PNB, proclama sense embuts que "estem davant una de les oportunitats més importants que hem tingut en aquests

En les últimes setmanes s'ha intensificat la convicció que ETA anunciarà un alto el foc abans que acabi l'any. Tots els partits bascos, menys el PP, esperen el gest d'ETA per iniciar el desitjat procés de pau a Euskadi. Les peces del puzzle comencen a encaixar en el tauler del complicat conflicte basc.

últims vint-i-vuit anys per aconseguir la pau i la normalització política" i, per últim, Fernando Barrena, de Batasuna, defineix com "oportunitat d'or" el procés que s'està gestant.

Si anem més enllà, i ens atenem a les declaracions que, amb comptagotes, han deixat caure diferents portaveus de l'esquerra abertzale, hem de concloure també que els contactes no sols s'estan donant entre partits polítics sinó també entre emissaris del Govern espanyol o del partit socialista amb ETA, de manera directa o bé indirectament. Encara que l'executiu de Zapatero i els dirigents de Batasuna ho neguin, el fet és que existeix un canal de comunicació. Com es podria entendre, si no, que Rafa Díez, secretari general del sindicat LAB, digués fa uns mesos que "s'han donat avenços en els dos carrils" —és a dir, en el carril dels partits polítics i en el carril Govern espanyol/ETA—? I com s'ha d'interpretar, també, que la mateixa Batasuna afirmi que en el carril de la negociació

entre ETA i l'estat "les interlocucions estan perfilades"?

Tenim una altra prova que el diàleg entre totes les parts implicades ha cremat etapes i, sens dubte, avançat. Ho ha explicat Arnaldo Otegi, un home poc donat a crear falses expectatives i gens procliu a alimentar especulacions: "La fase d'exploració no s'ha aturat, no ha patit cap mena d'impàs, ni tampoc cap bloqueig. A més, aquesta fase d'exploració ha entrat en una dinàmica de concreció. Estem intentant concre-

tar les bases sòlides que permetin un acord de mínims i posar en marxa un procés de superació del conflicte."

Mentre el diàleg creuat continua, ETA manté la seva activitat, però amb atemptats que es poden definir de "baixa intensitat". Es tracta de bombes col·locades contra petites empreses o davant de jutjats de poblacions basques que han provocat escassos danys materials. La potència dels artefactes és, de vegades, tan minsa que els afectats no s'han adonat que han estat víctimes d'un atac. En

aquests casos, una trucada en nom d'ETA ha advertit a la policia de la col·locació de la bomba. Al llarg d'aquest any l'organització armada ha complementat les seves accions amb crides al diàleg i a l'acord a través d'un elevat nombre de comunicats. A la Moncloa, Rodríguez Zapatero respon a aquests emplaçaments amb declaracions que es mouen entre la prudència i l'optimisme.

*Daniel Gómez Amat
Bilbao*

I després de la treva, què?

Lendemà d'un anunci d'alto el foc d'ETA el lehendakari Ibarretxe convocarà totes les forces basques, sense excepció, per impulsar i constituir una Mesa de Partits. L'objectiu d'aquest fòrum serà debatre i acordar el futur autogovern d'Euskadi i les relacions d'aquest territori amb l'estat espanyol. És previsible que, almenys en un primer moment, el Partit Popular s'exclouï d'aquest diàleg.

En la Mesa de Partits cada formació defensarà el seu projecte i l'acord final haurà de ser per consens i posteriorment ratificat en una consulta popular.

PNB. El partit de Josu Jon Imaz recupearà el pla Ibarretxe i el posarà, novament, sobre la taula. Aquesta reforma de l'Estatut de Gernika, aprovada per la majoria absoluta del Parlament basc i rebutjada pel Congrés espanyol, planteja que Euskal Herria és una nació formada per set territoris: els tres de la "Comunitat Autònoma Basca" (Euskadi), Navarra i els tres del País Basc francès, i que el poble basc té dret a decidir el seu futur. Entre altres punts, el text proposa la creació d'un Poder Judicial Basc, coordinat amb l'espanyol, i també l'impuls de les seleccions esportives d'Euskadi amb dret a competir en l'àmbit internacional. En molts aspectes, tret de l'econòmic, l'anomenat pla Ibarretxe és força similar al projecte d'Estatut català. El PNB

aposta per pactar amb la resta de forces un text nou que superi el suport parlamentari aconseguit per la reforma de l'Estatut de Gernika, de 39 vots.

Batasuna. La formació il·legalitzada seurà també a la Mesa de Partits i defensarà que la solució al conflicte basc s'ha de tractar d'una manera integral, és a dir, que l'acord final ha d'incloure tots els territoris bascos sense excepció. La nació és una, formada per

set territoris, assegura l'esquerra abertzale, i la solució, per tant, també ha de ser única. La clau de volta és que els estats espanyol i francès reconeixin el dret d'autodeterminació. Batasuna està disposada a ser molt flexible tant en els ritmes per exercir aquest dret com en la qüestió territorial. La formació independentista, en una mostra de pragmatisme, reconeix la divisió institucional que pateix la nació basca, divideix en dos estats i en tres règims administratius diferents. Batasuna interpretarà l'acord que sorgeixi de la Mesa com un marc de transició i, a partir de llavors, lluitarà políticament i pacíficament per aconseguir la reunifi-

Compareixença de dos suposats membres d'ETA davant les càmeres de la BBC, l'octubre de l'any 1998.